

- لفظی استعمال شد و ما معنایی از آن فهمیدیم

- قرینه ای ظاهر نبود و لو اینکه واقعاً بوده باشد

- شک داریم که آیا قرینه ای از قرائن عامّه در میان بوده است؟

- ظن نوعی به اینکه، این معنی حقیقی است، حاصل می شود

- این ظن به بنای عقلا حجت است و این از اصول لفظیه است

استدلال

موافقین نظر

سید مرتضی

اصالة الحقيقة در **لسان مشهور** به یکی از دو معنی است:

الف. از **صغریات اصالة الظهور** است

اگر کلامی را دیدیم، و مراد را نمی شناسیم معنای حقیقی ظاهر است

ب. اصالة الحقيقة **تعبدی** است

اگر کلامی را دیدیم و مراد را نمی شناسیم و با این حال معنای حقیقی هم ظهور

ندارد، بنای عقلای گوید معنای حقیقی مراد است

تفاوت

نظر

سید مرتضی

با

اصالة الحقيقة

استناد موافقین به **عمل اهل عرف** در شناخت معانی حقیقی است.
کما اینکه اهل لغت برای شناخت حقیقت از همین روش استفاده می کنند

اطرادی که در کلام مرحوم خوئی مطرح بود:
تکمیل کننده ظن حاصل از چنین استعمالی است

دو نکته

دو صورت دارد:

الف. اگر استعمال **متعدد** باشد:

باعث اطمینان و یا لا اقل از ظن (که از زمره اصول لفظیه عقلایی است) می شود

بررسی نهایی

ب. اگر استعمال **واحد** باشد:

ممکن است با توجه به عملکرد اهل لغت آن را پذیرفت

۹۱ / ۱۰ / ۵

جلسه ۴۷

حقیقت و مجاز

سه شنبه

سال سوم

بحث:

آیا بحث «علامات حقیقت و مجاز»

شمره عملی در فقه دارد؟

سه معنی برای اصالة الحقيقة :

الف) رأی المشهور : در تشخیص مراد، جایی که معنای حقیقی ظاهر است.

ب) تعبدی: در تشخیص مراد، جایی که معنای حقیقی ظاهر نیست.

ج) رأی سید مرتضی: در تشخیص حقیقت مراد

مقدمه

طبق عقیده بسیاری آنچه حجّت است ← چیزی است که ظاهر است

لذا قسم «ب» و «ج» معتبر نیست

سؤال :

تلاش برای شناختن معنای حقیقی، چه فائده ای دارد؟

شناخت مراد، متوقف بر **ظهور کلام** است
 آنچه ظاهر است، حجت است حتی اگر معنای مجازی باشد
 آنچه ظاهر نیست، حجت نیست حتی اگر معنای حقیقی باشد

اگر اصالة الحقيقة تعبدی را بپذیریم ← شناخت حقیقت دارای ثمره می شود
اما این نوع اصالة الحقيقة، حجت نیست

کلام
مرحوم
روحانی

۱. اشکال مبنایی :

اینکه اصالة الحقيقة تعبدی، حجت نباشد محل کلام است

۲. جواب اصلی :

«شناخت حقیقت، محصل ظهور است»

یعنی شناخت حقیقت، باعث می شود که معنایی برای ما ظاهر شود

۳. اشکال مبنایی :

حجیت منحصرأ مربوط به اصالة الظهور نیست

سه جواب به
این مبنی

۹۱ / ۱۰ / ۵

جلسه ۴۷

حقیقت و مجاز

سه شنبه

سال سوم

بحث:

تعارض احوال

لفظ ۵ حالت دارد:

الف) مجاز ب) اشتراک لفظی ج) تخصیص د) نقل ه) اضمار

در دوران بین حقیقت با هر یک از آنها:

معنی حقیقی أخذ می شود إلا اینکه قرینه صارفه ای در میان باشد

اما در دوران بین هر یک از آنها با هم:

ترجیحی وجود ندارد مگر اینکه یک طرف موجب «ظهور» شود

ادله دیگر ترجیح، استحسانی است

کلام
مرحوم آخوند